COSINZEANA

REVISTĂ ILUSTRATĂ SĂPTĂMÂNALĂ □ REDACTOR: SEBASTIAN BORNEMISA

Anul III. — Nr. 28.

Abonamentul: Pe an 12 cor. Pe ½ an 6 cor.
În străinătate 20 cor. □ Un exemplar 20 bani.

Orăştie, 20 Iulie 1913.

O măicuţă dela mănăstirea Agapia, în România.

MĂICUȚA

Colo departe, în codri Moldovei, în cerdacul alb al mănăstirii Agapia, îmi pare că am văzut această arătare candidă de măicuță...

Eram drumeț îndrăgostit de zări și de drumuri neumblate. Urcasem Ceahlăul cu stâncile lui aurite de flacăra dimineții, ascultasem șopotul Bistriței săltărețe, și-mi îndreptam acum calea spre cucernicele locașuri de închinare ale voevozilor moldoveni. Erà spre sară. Văzduhul se împurpurase de soarele ce asfințeà. Jos în vale, între perdele umbroase de păduri, s'au înălțat deodată turle cu acoperișele albastre. Și, în jur, un sătușor întreg de case mici, albe. Mănăstirea Agapia se iveà curată și atrăgătoare, ca un vis frumos sub o frunte tinerească.

Am intrat cu inima tremurătoare de emoție și de pietate între zidurile sfințitului locaș. O pace și o liniște îngerească stăpâneà într'însul. În jur flori și zumzet de albine. Pe pereții bisericii chipuri de sfinți, cu fețe duioase, blânde. La dreapta și la stânga, casele de locuit, arhondaricul, stăreția, cu stâlpii strălucitori de curățenie. Un aer de sfințenie pretutindeni.

În restimpuri, pe lângă pereți se strecurau umbre negre, subțiri. Erau par'că vedenii inmateriale. Maice cu văluri lungi, cu frunțile plecate.

Și, la un colț de pridvor, s'a desemnat o clipă acest chip de mucenită împăcată. A ieșit din chilie să se uite la vreme de soare, ori să aștepte toaca pe sara. S'a răzimat de cerdac și priveà departe, peste creștete de codri. Mătăniile îi atârnau la brâu, legănându-se. Stà neclintită, ca o Magdalenă la picioarele lui Crist. Pe fața dulce îi strălucеà o împăcare sfântă. Nici un regret, nici o părere de rău nu-i înegură fruntea de zăpadă. O sfântă a zilelor noastre — se lămureà în fantasia mea tinerească. Blândă, duioasă, iertătoare, ferită de zoala păcătoasă a lumii, așa îmi apăreà această măicuță preacinstită. Vedeam pentru întâiaș dată maice răsăritene. Și acum, față cu călugărițele apusului, celea cu fețele ca ceara, îmi păreà măicuța Roxomia — îi zic așa la întâmplare — mai superioară ca înfățișare, ca frumseță creștinească, neprihănită. Iar în ochii aceia adânci, se vedeà arzând o dragoste tot atât de înflăcărată față de marele Crist, ca la ori care măicuță din closterele apusene.

Din clopotniță a prins apoi să sune clopotul de sara. Și toaca în jurul bisericii. O maică trece lin, ținând lemnul sfințit în stânga, iar cu dreapta bate tacturi repezi-repezi: taca-taca-taca-taca... Chemarea trezește pădurile din jur și un dulce ecou învălue mănăstirea. Ușile bisericii celei mari se deschid larg și monahiile intră la slujbă. Se înșiruie în strane, resfirând printre degete mătăniile lucii. La altar rostește ecteniile un mag bătrân, cu barba tot atât de lungă și de albă ca a Sfântului Eftimie din icoană. Prin sfeșnicele aurite ard lumânări cu flacări pâlpâitoare. Măicuțele de rând recitează psalmi din cărți bătrâne, în cea mai dulce cântare, pe care am auzit-o cândva. Două, cu lungi mantale înfaldurate, par'că plutesc prin haos, cădelnițând. Pe pereți în licărirea trandafirie a lumânărilor se deslușesc icoanele dumnezeești ale maestrului Grigorescu. O sfântă slujbă ca din vis...

În acestea cadre de sfințenie și de frumseță nebănuită, mai zăresc pe-un moment chipul măicuței Roxomia, cum stă plecată pe-un ceaslov îngălbenit și ochii îi ard în para unei rugăciuni preacuvioase. Apoi chipul ei de blândă călugăriță se pierde iarăș în mulțimea de monahii și între icoanele meșterului Nicu...

Sandu.

Innoirea „Cosinzenii"

Eram curios de schimbarea, ce se pregăteà la revistă, deși bănuiam, cam ce proporții va luà.

Acum, că numărul a apărut și s'a distribuit în atâtea mii de exemplare, îmi spun observările ca oricare cetitor.

Haina nouă a revistei, ilustrațiile număroase și actuale — ales acele privitoare la viața noastră culturală — apoi ilustrațiile streine; articolele scurte, informative, dău o înfățișare cu totul nouă revistei și ne face să ne gândim, cu bucurie, că suntem pe cale a realizà și în presa noastră, o revistă ilustrată, în genul marilor reviste streine: „Je sais tout", „Die Woche", „Universum". Presa maghiară a dat și ea o revistă similară „Tolnai Világlapja", ce s'a răspândit în mii și mii de exemplare, chiar și în satele cele mai îndepărtate — și a pătruns, în număr destul de însemnat, și în cercurile noastre — realizând în câțiva ani un capital enorm, încât azi are palatul propriu în Budapesta și oferă cetitorilor premii însemnate, încât revista costă un bagatel. Revista a realizat progrese așa de însămnate, încât s'au pornit alte două-trei, într'o emulare surprinzătoare.

Ei bine, te întrebi, tu care ai mai lucrat și prin redacții și îți dai seama, ce cheltueli imenze consumă o revistă, cu hârtia, tiparul, clișeele, colaborarea, spediția — te întrebi: cum pot să dea revistele streine un material așa de bogat pe un preț așa de mic, când ale noastre sunt mai scumpe și apar în proporții mai reduse?

Nu discutăm privitor la revistele din străinătate, căci relațiile noastre culturale și financiare nefiind proporționate cu acele ale apusului, nu pot să dea nici rezultate asămănătoare.

Să rămânem numai la revistele ungurești, cari sub acest raport, ne interesează mai de aproape, trăind și noi în acelaș mediu, mai mult sau mai puțin similar.

Cum se pot susținеà ele așa de

Întâiul grup de fotbalişti al şcoalelor medii gr.-ort. rom. din Braşov, înfiinţat în anul trecut. Membri clubului dela stânga spre dreapta sunt: G. Boeriu, A. Drăgan, I. R. Popescu, V. Bichicean, S. Băla, Fl. Voina, D. Druşa, D. Băleanu, H. Radiciu, P. Giurgiuţ şi E. L. R. Meţianu, studenţi dela gimnaziu şi dela comerciale. Au avut câteva lupte cu grupele streine din Braşov şi au eşit în toate biruitori.

multe, realizând în aceeaş vreme, progrese destul de însămnate, atât în domeniul cultural, cât şi în cel al — rentabilităţii.

Motivul (sau motorul, cum vreţi!) este, că revistele ungureşti sunt *subvenţionate* de guvern şi astfel editorul are posibilitatea de a se mişcà liber, la adăpostul celor câteva mii de coroane, ce îi cad deadreptul din cer — şi cari nouă ne lipsesc.

Au apoi reclamele, cari se plătesc cu bani scumpi şi grei. Jurnalele şi revistele noastre nu se pot mândrì cu un număr prea mare de inserate, căci cei ce le dau publicităţii au un simţ comercial destul de fin, să nu-şi plaseze consecvent anunţurile, decât în foile cari au dela zece mii de abonaţii în sus! Ei bine; pe cât ştiu eu, abia „Libertatea“ se poate mândrì cu un tiraj, ce atinge această cifră.

Sunt apoi agenţii-voiajori (cetitorul e rugat să nu zimbească ironic!) cari umblă din oraş în oraş, din casă în casă şi dacă nu-l iei de guler de cu bună vreme, ţi-a stors abonamentul pentru un semestru.

Am văzut cu ochii mei, cum un agent de acesta, a incassat într'o singură zi douăzeci şi cinci abonamente într'un orăşel, unde *nimeni* nu avea reviste literare decât doar Casina!

Au gările, cu circulaţia tot mai intenză, unde jurnalele ungureşti sunt luate, aproape cu asalt, şi unde se desfac mii şi mii de exemplare într'o singură zi.

Când călătoreşti, cumperi jurnale, şi dacă nu ai lipsă de ele. Eşti singur, te plictiseşti, arunci ochii peste rubrici, ca să-ţi treacă de urât. Dacă întâlneşti vr'un cunoscut, le arunci la o parte; ai răgaz să le ceteşti şi acasă...

Pressa noastră nu are nici acest favor, de care se bucură atâtea jurnale şi reviste din străinătate, chiar cele izgonite pe vremuri, cum e d. e. „Die Jugend“.

Şi totuş, de câte ori nu ai cumpărà bucuros la gări şi un jurnal românesc, ales când ai lipsit de acasă un interval mai îndelungat şi n'ai avut ocazie, să afli nici o ştire despre noutăţile, cari te interesează mai de aproape, ca tot ce se scrie în coloanele ziarelor mondiale, streine.

Au apoi — et nunc venio! — un public cetitor neasămănat mai mare, care s'a obişnuit cu cetitul şi nu se mai poate lăsà de acest obiceiu al lumii cu aspiraţii de civilizaţie.

*

Ei bine, să vedem acum, cum stăm cu revistele şi jurnalele noastre.

Noi subvenţii nu avem de nicăiri!

Dar oare, dacă am stà să ne dăm seama, câte mii de cărturari avem, cari au lipsă de hrană culturală, şi ar putea să sprijinească o mişcare literară, ce tocmai în folosul lor e pornită; am puteà spune, că revistele şi jurnalele noastre ar tânji şi pentru viitor în lipsele de acum, dacă fiecare cărturar al nostru ar abonà un jurnal, sau o revistă? S'ar ruinà oare, plătind anual 12 ori 30 coroane, susţinând o foaie românească, ce-i aduce în schimb atâta lectură şi atâta distracţie?

E o risipă aşa de mare o coroană, sau două la lună, pentru a sprijinì o mişcare atât de frumoasă şi de necesară?

Dar câţi nu azvârl coroanele acelea pe lucruri curat de nimic?..

Se spune, ca o învinuire din partea scriitorilor şi a editorilor, că la noi se ceteşte prea puţin.

Ei bine — nu-i adevărat!

La noi să *ceteşte* relativ mult — dar în schimb nu se *jertfeşte* aproape nimic pentru literatură.

O ştiu din experienţă. Jurnalele

Studenţi români dela gimnazul din Năsăud, îmbrăcaţi în port românesc din acel jur, jucând căluşerul la maialul din acest an.

şi revistele ce le ai, trec din mână în mână. Apoi cărţile, vai cărţile! De câte-ori nu mi-am cumpărat pe Eminescu, Coşbuc, Caragiale, Vlahuţă, etc. Şi azi, dacă ai stà să-mi ceri repede: „Dă-mi pentru deseară „Dan"-ul lui Vlahuţă", — aş deschide biblioteca cu un gest de nesiguranţă, aş răscolì un ceas degeaba prin volume, pe urmă aş spune ruşinat: „Scuză, nu-l aflu, l'am dat cuiva!"

Răsfoind apoi în registru, aş aflà, că l'am dat prietenului meu X. Îl caut în grabă şi-i cer cartea. „Bine, frate, — îmi zice el cu mirare — dar am dat-o prietenului tău Y., care ţi-o ceruse". Mă duc la Y. „Da, prietine, e adevărat; am cetit-o şi mi-a cerut-o apoi doamna Z. Se puteà să o refuz?" Afacerea s'a încurcat deja deabinelea. Doamna Z., căreia îndrăzneşti abia să-i faci o fină aluzie la carte, îţi spune liniştită: „Mi-a dat-o d-l Y., spuneà că nu mai are lipsă de ea... Am şi dat-o prietenei mele... Dar frumoasă carte! Bine scrie Vlahuţă... foarte bine"...

Nu mai poţi zice nimic. Îţi comanzi încă odată romanul, ceea-ce nu e lucru chiar uşor — dată fiind distanţa enormă a librăriilor din ţară şi promptitudinea lor nu chiar exemplară, — îţi pui cartea la adăpost, cu gândul să n'o mai împrumuţi nimănui.

Dar vin alte cărţi pe cari ţi-le procuri. Prietenii — fiind şi ei iubitori de literatură — te întreabă, dacă o ai. Încurci la început, că nu ţi-a sosit încă, dar vei aveà-o încurând...

Şi cartea iarăş trece din mână în mână, cetită de zece, douăzeci de amatori, pentru ca pe urmă să n'o mai revezi...

Un prânz bogat pe vaporul „Terra nova", cu care Scott a plecat spre polul sudic. În fruntea mesii se vede nenorocitul căpitan, iar jur împrejur de masă tovarăşii lui de călătorie, toţi oameni voinici şi hotărâţi a înfruntà în fiecare clipă moartea. Din personalul acesta $^2/_3$ parte s'a prăpădit în drumul primejdios spre pol.

Dar bine, frate, prietenii ăştia, cari îşi schimbă cravate în toată ziua şi cocoanele cari azvârl banii cu pumnul pentru prostiile modei, nu vor fi având şi ei o coroană sau două pentru o carte românească?

Atunci pentru ce îşi dau aer de intelectuali şi pentru ce se amestecă în discuţii literare, cu atâta competinţă?

Sau pentru ce spun, cu un disgust princiar, că nu avem literatură românească, când îi prinzi cu ocaua mică?

Ei bine, literatura noastră se zbate şi acum în durerile începutului.

Popoarelor, ca şi indivizilor — a zis un mare gânditor — trebue să le faci binele cu deasila.

Nu ne-ar stricà nici nouă câţiva oameni abili, cari să umble din sat în sat; să recomande cu căldură scrisul românesc, răspândindu-l în cercuri cât mai largi.

Căci scriitorii şi editorii sunt numai un factor al mişcării literare; publicul cetitor e al doilea, căci desvoltarea literaturii e condiţionată aproape întotdeauna de aceste.

Un neam va aveà întotdeauna o literatură cu atât mai avansată, cu cât va sprijinì-o mai mult.

*

Mă bucur deci de *îndrăzneala* cu care „Cosinzeana" a îmbrăcat haina nouă, sfruntând cu atâta încredere, greutăţile materiale absolut inerente acestei înnoiri.

Şi mă bucur cu atât mai mult, cu cât ea dă şi pe viitor *aceeaş* atenţie literaturii, fără a să coborî la nivelul comercial al pomenitelor reviste, la cari literatura are un rol cu totul secundar şi e redactată cu... foarfeca!

Petronius.

Mănăstirea „Agapia" în judeţul Neamţu în România, de unde e măicuţa, a cărei chip îl dăm în fruntea revistei noastre.

Cetiţi splendidul roman **„Misterul poetului"** *de Antonio Fogazzaro. Editura: „Librăriei S. Bornemisa", Orăştie. — Preţul 2 coroane, franco.*

Răvaş de duminecă

20/VII 1913.

Dragă Li,

Iată-mă deci iară, după patru ani de zile. Bat la uşa matale poate nu aşa vesel, ca altă dată şi-ţi trec pragul mai obosit şi mai liniştit. O s'o observi aceasta chiar dela 'nceput, dar cred că asta n'o să te supere, ci dimpotrivă, te face mai mulţumită şi mai fericită, că m'am rentors totuş! Da, m'am rentors şi am adus cu mine un suflet rămas tot aşa de curat şi de neprihănit, cum l'ai ştiut şi l'ai văzut în noaptea aceea de vară, de-acu's patru ani, când ţi-am sărutat mânuţa plăpândă şi moale şi ţi-am zis cu vocea plină de durere: adio!... Aduc acelaş suflet bun şi blând, cum ziceai matale, dar nu şi acelaş suflet plin de entuziasm şi plin de râvnă. O, aceşti patru ani de zile, pe cari i-am petrecut în *lume*, mi-au adus atâtea decepţii, că astăzi îmi pare, că nu mai sunt omul de altă dată. O s'o vezi şi matale aceasta, de cum îţi intru în odaie şi o să bagi de seamă, că pe fruntea mea senină, pe care îţi plăceà aşa de mult s-o netezeşti în ceasuri de reverie, astăzi s'a săpat o dungă uşoară şi ca şi cum s'ar fi aşezat pe ea nişte nouraşi uşori, e întunecată puţin pe la tâmple. Da, sunt schimbat, dragă Li, dar schimbarea aceasta lumea n'o înţelege şi de aceea şi-o esplică cu vorba aceasta banală şi urâtă: *s'a cuminţit băiatul!* Nu, nu m'am cuminţit, că dacă m'aş fi cuminţit, n'aş mai rătăci şi azi la lună pe sub teii înfloriţi şi n'aş privì în serile de vară cum strălucesc în geamul meu două steluţe gingaşe şi curate. Nu, ci aş face şi eu ce face lumea cealaltă. Aş umblà printre oameni zimbitor şi pururi cu o doză încărcată de complimente, m'aş frământà, aş râde, aş premărì în faţă şi aş ponegrì în dos, aş da din coate şi mi-aş îndoì spinarea, după cum o cere trebuinţa; însfârşit aş face tot, ce face un om cuminţit, ca să-şi croiască o situaţie bună şi un trai fără de gânduri. Dar eu fug de lume, eu fug de oameni şi celor ce-mi ies în cale le feresc cu grije din drum, căci mi-e teamă de cei ce s'apropie de mine fără să le cunosc cugetele. Trăiesc în lumea mea mică, în lumea aceea, pe care mi-am creat-o în sufletul meu şi mi-am împodobit-o zi de zi, clipă de clipă cu tot ce-am găsit frumos, curat şi bun pe drumul vieţii. De aceea nu m'am cuminţit, că trăesc şi-acum în lumea aceasta intimă, cu legile ei atât de severe pentru cel mai mic delict, pentru cea mai mică greşală. Şi nu m'am cuminţit, fiindcă şi acum după patru ani de zile, încă tot n'am învăţat să mă folosesc de slăbiciunea nimănuia şi să-mi fac trebşoare fără să las ocaziile să treacă...

Vezi, prin urmare, dragă Li, că sunt schimbat, dar numai într'atâta, că am învăţat să cunosc puţin *lumea,*

Interiorul unei cafenele turceşti din Adrianopol, înainte de a fi cucerit de Bulgari.

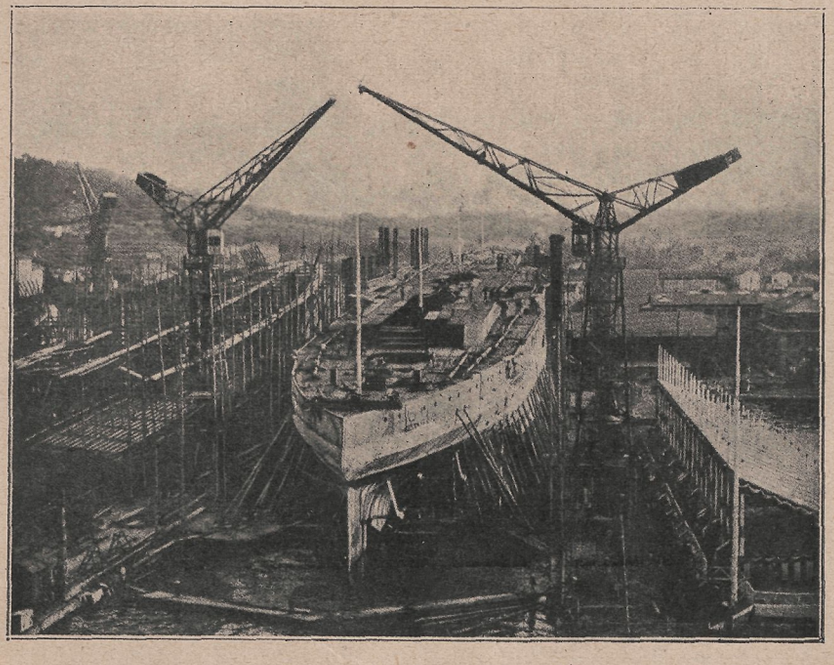

Construirea unui dreadnought, în şantierul dela Toulon cu tot aranjamentul, ce se recere la construirea unui vapor de acesta uriaş. Azi toate statele fac sforţări îngrozitoare, ca să se 'ntreacă în mărirea şi întărirea flotelor de război, şi asta — pentru ca să asigure pacea.

de care însă doresc să fug aşa de mult, că acum după patru ani de zile încerc în fiecare săptămână să trăesc *singur* o sară, gândind numai la trecut şi stând de vorbă cu matale şi cu alte fiinţe bune şi gingaşe, pe cari le-am întâlnit vreodată în vieaţă. O sară pe săptămână. Aceasta e aşa de puţin, dar de sara aceasta am neapărată nevoie... pentruca gândindu-mă numai la cele trecute să încerc să mă împac cu prezentul.

Ceteşte scrisoarea aceasta în linişte şi iartă, că în loc să vorbesc de trecutul acela frumos, pe care l'am trăit împreună, ţi-am înşirat numai poveşti triste, pe cari le-am îndurat eu singur. Sper însă, că vei pricepe, ce se petrece în sufletul meu şi mă vei ertà. În scrisorile mele viitoare o să povestim şi alte lucruri şi poate acelea ţi-or mai plăceà.

Radu Mărgean

□ □ □

„DIN TAINA VECHILOR RĂSPÂNTII"

— Poezii de ELENA FARAGO. Craiova, 1913. Editura tipografiei „Ramuri". Pag. 135. Preţul 2 lei. —

Ori de câte ori iau în mână un volum al dnei Farago, simt cum mi se aşează în inimă o împăcare dulce, un simţământ de pace, de potolire. Îmi pare că mă desfac pe câteva clipe de vuetul vieţii şi intru în cuprinsurile feciorelnice ale unei livezi înrourate, unde durerile şi patimile lumii nu pătrund, decât doar ca murmure domoale, îndepărtate. În această livadă, aurită de soare, durerea şi dorul îşi pierd din ascuţişul lor, mai bine zis din duritate, din bruscheţă şi ţi se strecură în inimă lin, abia simţit, după cum se depun firele de nisip pe fundul unui izvor cristalin. De aceea ori de câte ori îmi e fruntea înnourată, vrând nevrând mă gândesc la un vers, la o poezie a dnei Farago. După cetirea unei astfel de poezii, să fie ea chiar jalnică ca fond, sufletul mi se uşurează, ochii mi se umezesc, şi, printre lacrimi, mă înseninez iarăş. Poate sufletul dsale delicat de femee, vibrând în fiecare vers, îţi vine ca un balsam alinător pe inima rănită.

Iată de pildă o poezioară din noul volum, atât de duioasă ca fond, dar totuş de-o caldă împăcare, după a cărei cetire vei rămâneà cu sufletul îndurerat:

Familie românească din Homorod, comitatul Hunedoarei.

VINE TOAMNA

Veştejite flori de crin,
Vine toamna, vine, —
Şi cu freamătul ei plin
De obidă şi suspin,
Ne alungă din grădini
Fluturi şi albine.

Vine crivăţul hain
Să vă bea potirul, —
Veştejite flori de crin,
Vine crivăţul hain,
Să vă secе pe deplin
Din potire mirul...

Vine aprigul şivoi,
Biete flori plăpânde,
Vine aprigul şivoi...
Şi veţi adormì şi voi,
Veţi dormì, visând un roi
De albini flămânde..

Volumul cuprinde o mulţime de poezii grupate în următoarele capitole: *Din taina vechilor răspântii, Din preajma leagănului, Schiţe, Poezii răzleţe* şi *Traduceri libere.* Tot versuri străbătute de acelaş parfum candid, propriu sufletelor de femee.

Ceea ce e nou într'însul, faţă de volumele mai vechi ale dnei Farago, ni se pare grupul: Din preajma leagănului şi în parte: Schiţele. Aceste poezii sunt o nouă latură strălucită a talentului dnei Elena Farago. Atâta gingăşie şi căldură este într'însele, cum mai rar se găseşte. Nici când simţământul de mamă nu şi-a găsit la noi o tâlcuitoare mai dibace ca dna Farago. Toate temerile dragostei de mamă, toate bucuriile şi durerile acesteia, sunt tălmăcite cu o artă superioară. De pildă în „Moş-Crăciun", în „Hai nani-nani, lumina mamii" şi în câte altele.

Da drăgălăşia câtorva poezii dintre „Schiţe"? Neîntrecută. Aducem una:

LA MARGINEA ORAŞULUI

Mama-i dusă 'n târg şi tata
După treburi — el stă jos,
Şi cu fruntea strânsă 'n palme
Plănueşte-un joc frumos.

O, ar şti el să se joace —
De-ar aveà cu ce — dar, faci
Jucării din ce-ţi dă mâna
Când părinţii sunt săraci.

Ca un om ce-şi ştie rostul,
Roboteşte-acum tiptil: —
Într'o ladă hârbuită,
O să-şi facă „motobil".

Scăunaşul mic e „capra"
Şi ulciorul e „motor", —
Să mai spue şi-azi părinţii
Că nu-i mare Puiu lor!...

Fără îndoială, acest volum de versuri al dnei Farago e o nouă dovadă a talentului dsale puternic, original şi gingaş. Publicul nostru ardelenesc îşi va găsì într'însul o lectură selectă şi superioară.

M. Lin.

□ □ □

Linişte marină

— După Goethe —

Ca o pajură gigantă
Pacea aripa şi-a 'ntins —
Trist priveşte corăbierul
Peste luciul necuprins.

Nici un vânt din nici o parte
În misterul mormântal
Şi pe 'ntinsul fără margini
Nu se mişcă nici un val.

A. R.

Animale cari se sinucid.

Zilele trecute parizienii au comentat mult faptul sinuciderii frumoasei girafe, podoabă a grădinei zoologice din marele oraş. Nici o îndoială n'a fost cu putinţă: duiosul captiv s'a sinucis cu premeditare şi voinţă. Câteva zile, girafa a dat semne de adâncă melancolie: stăteà tristă şi cu ochii tulburi, nu voià să mănânce, nici să bea. Într'o dimineaţă, în prezenţa publicului şi a păzitorilor ea a început să-şi izbească frenetic capul de pereţi. Şi a căzut jos moartă, cu craniul sfărâmat.

Întâmplarea aceasta a readus în discuţie faptul sinuciderii la animale. Cei mai de seamă savanţi naturalişti şi-au spus cuvântul. Şi convingerea tuturora este că impulsul de a se distruge există la unele dobitoace, întocmai ca la oameni.

Sinuciderea pare a afectà de altfel anumite specii; aşa, spre pildă, pe prietinii nostri, câniì. Felul morţii pe care îl preferă ei e sinuciderea prin inaniţiune. E probabil cazul câneluì „care se lasă a murì de foame pe mormântul stăpânului său". Şi cazul acesta s'a repetat des în vieaţa oamenilor.

Dar nici pisica nu e inaccesibilă crizelor de desperare supremă. Numai aceia cari nu cunosc aceste dobitoace indrăznesc să le acuze de egoism. Un oare care d. Arbousset, misionar protestant în Africa, perdù un fiiu în vrâstă de şapte ani. Copilul avusese drept tovarăş nedespărţit o pisică. După moartea micului ei prietin, dobitocul devenì neliniştit, refuză orice hrană, cercetà pretutindeni miorlăind plângător, apoi dispărù. Peste câteva zile cadavrul lui fu găsit pe mormântul copilului.

Se mai citează animale cari s'au sinucis din desperare amoroasă. Cuvier povesteşte că în Jardin des Plantes din Paris trăià o păreche de maimuţe. Într'o zi femeea murì. Soţul manifestă cea mai adâncă durere; el mângăià plângând trupul neînsufleţit al tovarăşei lui. Când se convinse că e într'adevăr perdută pentru el, se retrase într'un colţ, îşi acoperì faţa cu mânile şi refuză ori ce hrană. Peste puţin sucombă.

Animalele bătrâne simt apropierea morţii. Câte odată le e ruşine de starea prăpădită în care se află. Ele întrebuinţează ultimele lor forţe pentru a-şi cruţà tovarăşii de vederea morţii lor. Aşa, adorabilele gazele simţind, că vine moartea, îşi părăsesc coloniile, se retrag într'un deşert şi mor întinse pe pietrii. Călătorii au întâlnit de multe ori cimitirele acestor dobitoace.

În sfârşit, s'a spus de multe ori că veninoasa scorpie, când e înconjurată de un cerc de jăratec, îşi înfige acul în cap şi moare. Experienţa aceasta a fost repetată de mulţi naturalişti şi toţi au avut convingerea că scorpia se sinucide. Decurând însă marele savant francez J. H. Fabre, a desminţit faptul. El susţine că scorpia moare de fapt arsă, dogorită de foc.

Dar se cunoaşte cazul unei leoaice care s'a sinucis într'adevăr în nişte împrejurări complexe şi absolut tulburătoare.

Acum câţiva ani o menagerie instalată într'un oraş american, numărà printre pensionarii ei o leoaică splendidă de doisprezece ani. Fiara aceasta, foarte sănătoasă în aparenţă, fătă de trei ori. Dar ea nu dădù vieaţă decât unor fiinţe slabe, pipernicite, degenerate, cari peste puţin muriră. Când îi murì cel din urmă pui, leoaica devenì profund melancolică. Apoi ea fu cuprinsă de o criză de desperare. Atunci începù să-şi ronţăie coada atât cât putù ajunge cu dinţii, după aceea ea îşi devoră o labă. Păzitorii ei curmară această lungă sinucidere, împuşcând fiara. Acesta este, îmi pare, cel mai curios caz de sinucidere la dobitoace.

În definitiv, ele sunt capabile de a-şi pune capăt vieţii. Şi de ce n'ar fi astfel? Departe de a se apropià de inteligenţa superioară a omului, dobitoacele sunt totuş senzibile şi impresionabile. Ele sunt, după cum se poate constatà în fiecare clipă, susceptibile de bucurie şi de tristeţă. Să ne închipuim că în anumite cazuri tristeţa lor e de o durată foarte lungă. Atunci, instinctul lor de conservare le părăseşte şi ele au destulă voinţă pentru a ieşì dintr'o vieaţă de care nu le mai leagă absolut nimic. Acelaş este dealtmintrelea motivul sinuciderii şi la noi, oamenii.

F. N.

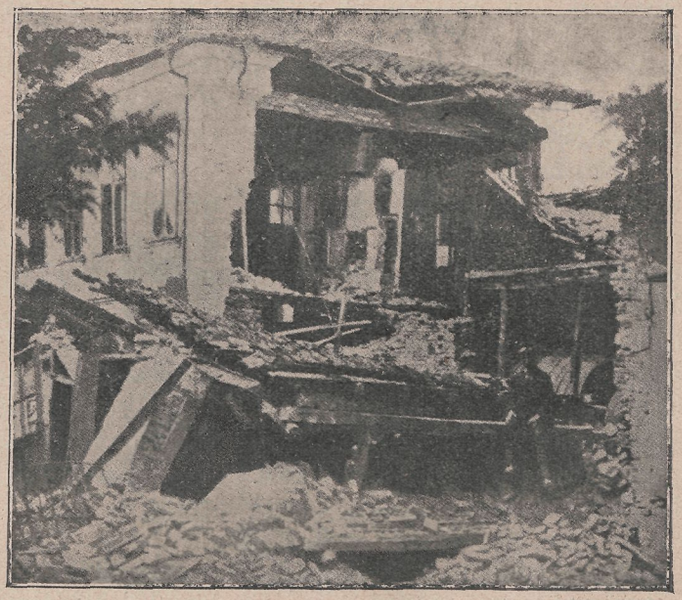

Pe capul Bulgarilor pare a se năpustì mânia lui Dumnezeu de-o vreme încoace. Ei sufer dezastre după dezastre, atât în luptele ce le dau cu aliaţii de odinioară, cât şi prin oraşe înlăuntrul ţării. Aşa deunăzi un uriaş cutremur de pământ a dărâmat o mulţime de case, pricinuindu-le locuitorilor năcăjiţi pagube enorme. Chipurile noastre arată 2 case din 2 oraşe bulgare după cutremur.

RÂNDURI MĂRUNTE

Silinţe pentru întemeierea unei opere române. Noi Românii de pretutindeni nu am avut şi nu avem încă nici astăzi o operă, ca alte neamuri, cu toate însuşirile artistice netăgăduite de cari dispunem. Nici chiar în Regat nu s'a putut înjghebà, până în zilele de acum, o trupă de operă românească, deşi nu au lipsit străduinţele în acest înţeles. Bucureştii trebuiau să aibă opera română, ca centrul firesc al pulsărilor noastre artistice şi culturale. Dar nici însaşi somptuoasa capitală de pe malul Dâmboviţei n-a putut întrupà acest vis măreţ al tuturor Românilor.

Operele sunt pentru capitalele Apusului un punct de aleasă mândrie. Şi mijloace de deosebită atracţie artistică. Unele se pot mândrì chiar cu mai multe opere. Budapesta de câtăva vreme are două opere, una, cea regală, ocrotită de stat, cealaltă, numită populară, întemeiată şi sprijinită de comună. Fireşte, acestea opere îngreunează cu sume considerabile pe protectorii lor. Dar mândria naţională a Ungurilor e bucuroasă de această jertfă.

Încercările de a se întemeià la Bucureşti o operă statornică, s-au repetat de mai multeori în cursul vremilor. S-au cheltuit sume mari, s'a solicitat sprijinul statului, care nu s'a arătat străin de acestea mişcări, s'a fărâmat inimă şi însufleţire, dar, lucru ciudat, la resultat durabil nu s'a putut ajunge. În legătură cu acestea silinţe se va pomenì totdeauna cu pietate numele răposatului *Eduard Wachmann,* întemeietorul simfonicelor, cum şi al profesorului *Gh. Ştefănescu,* foarte cunoscut muzician dincolo, cari în mai multe rânduri s'au străduit să pună temeliile unei trupe de operă românească. Nesuccesul nu este a se atribuì acestor vizionari, sau altora, cari ca şi dânşii au luptat pentru întruparea aceluiaş ideal. Cauza pentru care nu s'a putut izbutì e aproape o taină, mai ales pentru noi cei de departe. Într'adevăr e de neînţeles cum România, care, fără îndoială, naşte atâţia artişti ai cântării şi ai muzicei, şi dispune de-un public superior ca înţelegere, n-a putut nici până astăzi să aibă opera sa? Ori doară fiindcă e aşa de uşoară calea spre operele Apusului? Mărturisim că pentru noi Ardelenii, cari pentru împrejurările noastre specifice, suntem nevoiţi să ascultăm marile opere muzicale prin graiul artiştilor unguri, erà un punct de genă conştiinţa că noi nu avem încă o instituţie de tagma celor din Budapesta de pildă. Cum, noi Românii încă nu ne avem opera noastră? — ne întrebam atât de des în gândul nostru. Şi ne veneà cam cu mirare să ştim că Bucureştii nu au încă o operă română.

Cu o deosebită bucurie înregistrăm deci veştile cari ne vin acum din Regat. În sfârşit se depun acolo silinţi serioase pentru întruparea operei române. Un om de inimă şi de bani, dl *D. Cristide,* şi-a pus în gând să realizeze vechea dorinţă a cercurilor artistice româneşti. Om serios şi bun muzician, Dsa, pe lângă avântul înţelegător, mai are la îndemână şi averea şi simţul de jertfă necesar. Nu-i lipseşte nici concursul unor factori hotărâtori în astfel de întreprinderi binecuvântate. Anume: doamnele din înalta societate bucureşteană i-au făgăduit tot sprijinul moral şi material. Însemnăm cu admiraţie numele doamnelor: General *Averescu, Aretia C. Disescu, Bălăceanu-Stolnici.* Şi altele.

Opera română e o imperioasă trebuinţă a vremii. Ea nu mai poate suferì amânare. Un neam de douăsprezece milioane suflete nu se poate lipsì de această mândrie artistică. Suntem siguri că Bucureştii nu vor scăpà momentul potrivit. Vom salutà şi noi, cei din depărtare, cu toată căldura sufletelor noastre, întâia „operă română". Şi vom fi mândri de dânsa.

*

Monument poetului St. Iosif. Moartea gingaşului poet atdelean a sămănut pretutindeni jale şi durere şi pentru a-i păstrà amintirea în veci de veci, s'a început o vie agitaţie, ca să i se ridice un monument în Bucureşti. Apelul în direcţia aceasta l'a făcut ziarul „Viitorul" şi a avut frumos răsunet în toate părţile.

*

Altă ortografie! În o broşură cu titula aceasta dl Dr. Alexandru Bogdan, profesor la liceul din Braşov, pledează cu mult avânt şi aducând exemple cuceritoare pentru o nouă ortografie, care să fie curat fonetică, şi arată neajunsurile ortografiei stabilite la 1904 de Academia română. Ortografia pe care o propune dânsul e mai simplă, mai uşoară şi ar corăspunde mai bine pentru a scrie corect româneşte.

*

Răvaş de duminecă. Cu numărul de azi începem sub titula aceasta publicarea unei serii de articolaşe, cari vor tratà în forma uşoară de scrisoare, reflexii subiective şi întâmplările mai de seamă de peste săptămână. Răvaşul de azi serveşte numai ca întroducere celor următoare.

*

Un anuar simpatic. Printre anuarele primite dela şcolile noastre publice, teologii şi gimnazii îndeosebi, s'a strecurat în anul acesta şi unul dela o şcoală primară, aşa ca o rază modestă de luminare într'un potop de raze de soare. Anuarul acesta e al Şcoalelor primare centrale române de băeţi şi fetiţe din Braşov, care afirmative împlineşte 4 secole de existenţă, redactat de dnii Stefan Popovici şi Radu Prişcu, învăţători la acea şcoală. Îl răsfoieşti curios la 'nceput, dar apoi din ce în ce cu mai multă simpatie, căci ţi se desvăleşte modelul unei şcoale primare condusă de puteri didactice de întâia mână, aranjată cu biblioteci alese pentru învăţători şi şcolari, provăzută cu colecţii de ştiinţe naturale, de numismatică, de aparate fizice şi cu frumoase fonduri pentru biblioteci şi escursii. Aşa cum ni se încheagă din anuarul acesta Şcoala centrală primară românească din Braşov, e poate cea mai de seamă şcoală din întreagă arhidieceza gr.-ort. română, cea mai bine cercetată şi cea mai de valoare.

*

Condamnarea trădătorului Goliescu. Adusesem şi noi la timpul său ştirea, despre tradarea căpitanului Goliescu, care voise se vândă Rusiei o mulţime de planuri de ale armatei române. A fost însă descoperit şi întemniţat. Acu s'a adus apoi judecată asupra lui şi a fost condamnat la 20 ani muncă silnică

şi degradat. Goliescu a făcut recurs împotriva acestei judecăţi, dar a fost respins. Judecata a fost adusă de conziliul de războiu.

*

Petreceri. Inteligînţa română din Murăş-Uioara şi jur învită la petrecerea de vară ce o va aranjà în 27 Iulie n. a. c.

— Tinerimea din Viştea-de-jos învită la producţia teatrală ce o va aranjà în 20 Iulie n. Venitul se va folosì pentru biblioteca poporală.

*

Vindecarea racului. Cea mai îngrozitoare boală, care grasà fără să i se poată pune vreo stavilă şi duceà cu siguranţă în mormânt pe cel infectat — şi-a găsit însfârşit leacul numit mesothoriu. Acesta vindecă afirmative cu siguranţă şi de-aceea pentru folosirea lui s'a 'nceput o largă propagandă în toată lumea. Medicii din America au şi format o societate, care va aveà menirea, ca să lupte numai întru stârpirea acestei răni îngrozitoare şi în oraşele din Germania, ca în Düsseldorf, Frankfurt şi Essen deasemenea se vindecă din greu cu el. Folosirea lui se întâmplă aşa, că mesothoriul închis în capsule se ţine ceasuri şi chiar zile întregi în rană, ca prin radiarea sa să nimicească germenii racului.

*

Briciul nu e armă. Negri din oraşul american Iachson au avut mare sărbătoare în timpul din urmă din prilejul acela că tribunalul a decretat, că briciul nu e armă, ci un obiect de toaletă. Precedentele acestei hotărâri sunt următoarele: Negri americani poartă foarte bucuroşi briciul cu ei, în buzunar, şi ţin aşa de mult la el, ca alţi oameni la orice altă armă. Fiindu-le mereu la îndemână, fireşte Negri nu folosesc briciul numei la ras, ci îi dau şi altă menire, aceea de-a se apără şi de-a atacà pe deaproapele. In astfel de ciocniri apoi sângele curge din belşug şi rănile primite de cuţitul ascuţit rămân multă vreme deschise. In urma deselor operaţii de felul acesta cu briciul, poliţia din Iachson a cerut tribunalului ca să decreteze briciul de armă şi se interzică purtatul lui. Juzii însă s'au pus pe alt punct de vedere şi-au enunţat, că briciul nu e armă şi dela purtatul lui nu se poate oprì nimeni. Acesta a fost prilejul de bucurie al Negrilor din Iachson, cari au şi format repede, după moda americană, un club al bricelor, cu menirea, ca an de an să aranjeze sărbări în amintirea judecăţii drepte, că briciul nu e armă.

*

Internatul Vancean de fetiţe în Blaj. Până în ziua de 15 August n. a. c. se publică concurs pentru primirea tinerimei în Internatul Vancean de fetiţe din Blaj. Condiţiile de primire sunt:

1. Pentru o elevă sunt a se plăti pe un an şcolastic 360 cor. solvibile în două ori cel mult patru rate egale anticipative. Elevele cari vor să înveţe muzica instrumentală vor solvì separat taxă moderată. Separat are să se plătească şi didactrul de 22 coroane 60 fileri pentru cele din clasele civile.

2. Fiindcă elevele vor aveà să poarte vesminte uniforme, se vor solvì pentru aceste 40 cor. Uniforma aceasta constă din două şurţe cu mâneci, două pălării, — una de iarnă şi alta de vară, — şi din o toaletă.

3. La întrarea în Internat fiecare elevă are să fie provăzută cu: 4 toalete simple, cîteva şurţe, jachetă de iarnă şi primăvară, 1 năframă mare, 1 năframă mică şi 3 de cap, 6 camisoane, 6 pantaloni, 6 fuste, 6 serviete, 18 batiste, 8 părechi de ciorapi, 2 părechi de ghete, 1 părechi de pantofi, 1 perie de dinţi, 1 perie de cap, 2 perii de încălţăminte, 1 plapomă, 1 saltea de pae, 2 pepteni, 1 ţol de lână, 2 perini, 4 feţe de pat, 4 feţe de perină, 2 cuverte de pat din giolgiu alb, 1 lighian de spălat, 6 ştergare, 4 ştergătoare de lighian, 1 ţinătoare de săpun, 1 păhar, 1 ulcea de tinichea şi tacâm constătător din lingură, furculiţă, cuţit şi linguriţă.

Pentru suma solvită fiecare elevă va primi:

1. Instrucţie în studiile prescrise pe clasele I—IV elementare şi I—IV civile, educaţie religioasă-morală şi deprinderi în conservaţie maghiară şi germană.

2. Locuinţă în etajul institutului în sale mari, sănătoase şi luminoase, provăzute cu mobiliarul de lipsă.

3. Vipt întreg şi anume: a) la dejun cafea cu lapte, b) la amiazi 3 plese c) la cină 1—2 plese. Intre aceste, la 10 ore a. m. şi 4 ore d. a. câte o jamblă. Pachete cu de-ale mâncării se permite elevelor să primească numai la sărbările Naşterii Domnului şi ale Paştilor.

4. Spălat, luminat şi încălzit. In fiecare lună elevele vor lua câte o baie, care le costă la an 2 cor.

5. Instrucţie practică în cele economice, întru cât instrucţia de sub 1. lasă răgaz.

La cererile pentru primire au să se alăture: extras de botez, testimoniu de pe clasa absolvată, atestat medical despre sănătatea elevei, atestat de vaccinare şi revaccinare.

Rugările pentru primire au să se înainteze Preaveneratului Conzistor Mitropolitan din Blaj, alăturându-se la fiecare o marcă de 45 fileri, pentru spedarea francată a rezoluţiei. Dela rugarea pentru primire nu sunt dispenzate nici elevele, cari au mai fost în Internat.

□■□

HAZ

Bun ginere.

— Bravo, Nicule, aşa ginere cam rar! Aì trimis pe soacră-ta la băi?

— Păi, de, Gogule, erà singurul mijloc să scap de dânsa.

*

Sgârcitul.

Soţia intră desperată:

— Popescule, dă fuga la doctor! Mitică a înghiţit o piesă de 10 bani!

— Pentru cei 10 bani să plătesc 5 coroane vizita doctorului? Aşa prost nu sunt.

*

Să nu s'arete.

Domnişoara Didina căzând, se lovì straşnic în locul cel mai cărnos al grăsuţii sale persoane.

Ea întrebă pe doctor:

— Te rog, doctore, spune-mi drept, are să se observe semnul?

— Depinde de dta, dşoară. Dacă o să areţi locul, are să se observe.

*

La menajerie.

Un ţăran văzând un îmblânzitor de fiare sălbatece, îl întreabă:

„Cât mi-ai cere, dle, să îmblânzeşti pe soacră-mea?“

□■□

Cărţi primite la Redacţie:

Stefan Meteş: Viaţa şi activitatea lui Nicolae Iorga. Preţul 3 lei.

I. Popovici-Bănăţeanul: Expediţiune nordică, piesă de Ibsen, trad.

Dr. Al. Bogdan: Altă ortografie. Preţul 85 bani.

Virgil Oniţiu: Anuarul gimnazului gr.-ort. rom. din Braşov.

Stefan Popovici şi *Radu Prişcu:* Anuarul şcoalelor primare centrale române din Braşov.

□■□

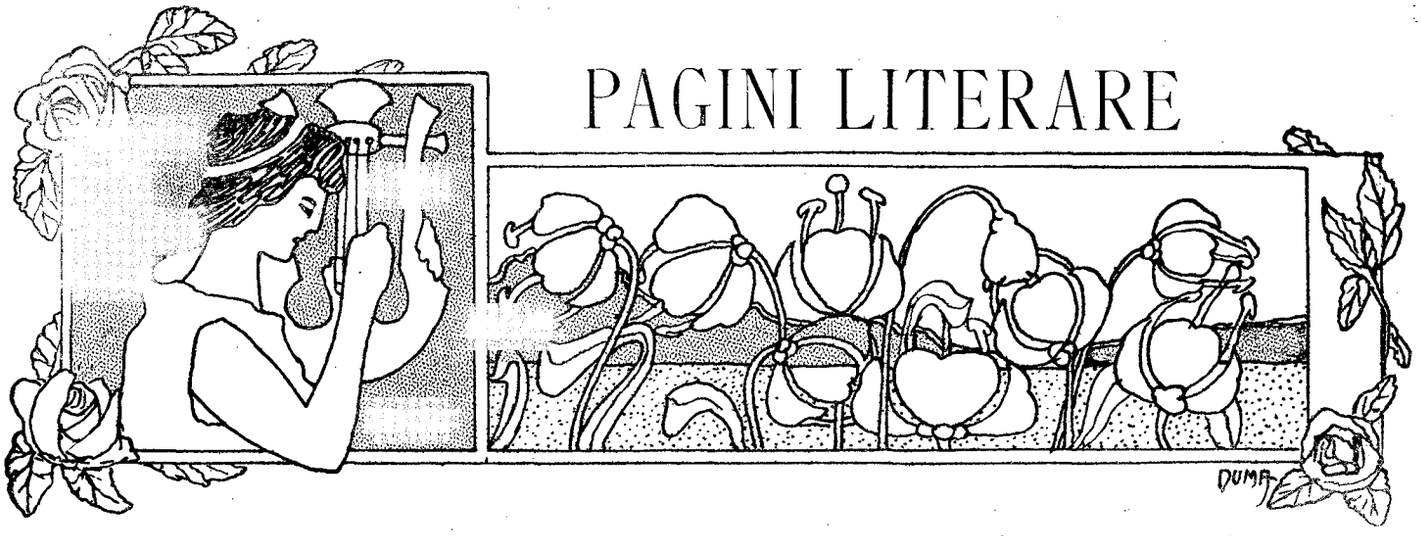

SCRIITORUL

— REFLEXII POSTUME —

AL. CIURA.

Doi din cei mai viguroşi scriitori ai nostri, cari au avut rol conducător în mişcarea literară atât de frumoasă a deceniului trecut, s'au prăbuşit deodată, la cea mai frumoasă vârstă, când literatura noastră aşteptà dela ei încă atâtea opere de valoare.

Moartea, oricât de crudă ni s'ar părea, are totuş darul de a într'aurì personalitatea celui dispărut, aruncând asupra-i vălul sclipitor al părerilor de rău şi al... uitării.

Când mortul a fost, întâmplător, *scriitor*, valul regretelor creşte înzecit, dând prilej celor rămaşi în urmă, să-şi dea seama de pierderea ireparabilă... E un prilej cu atâta mai binevenit acesta, cu cât mai nainte vreme, lumea nu prea se sinchiseà cu elogiile. Până eră în viaţă scriitorul, oricât de modest ar fi fost el, nu se puteà ferì de vâltoarea, în care se frământă biata noastră vieaţă pământeană, cu încrucişările ei de mici interese şi patimi mărunte...

Îl iubiau mulţi, mai ales aceia, cari îl cunoşteau numai din scrieri şi simţiau o adevărată alinare sufletească, urmând sborul îndrăsneţ şi falnic al scriitorului. Li se părea atunci, că-l văd glăsuind de pe un piedestal înalt, cu vorbe cuminţi, gesturi sigure, scoţând la iveală atâtea lucruri frumoase şi bune, pe cari le gândiseră şi ei de-atâteaori fără a le şti exprimà în cuvinte. E scriitorul *nostru* — spuneà atunci mulţimea anonimă, şi dela o vreme îl îndrăgeà aşa de mult, încât se supărà decâteori nu aflà în gazetă articolul obişnuit al scriitorului favorit.

Prietenii adevăraţi — foarte puţini aceştia! — îl iubeau şi mai mult, căci ei puteau urmări mai de-aproape frământările acestui suflet de elită, ferecat cu atâtea obezi în haina lui de lut. Îi iertau capriciile şi nervositatea, înţelegând sensibilitatea acestui suflet ales, în care lumea din afară se răsfrânge aşa de multiplu. Îi iertau scăderile, micile lui vanităţi de favorit al muzelor şi adorabila lui inconştienţă, cu care scrià rândurile celea mai de seamă.

Aveà şi duşmani destui.

Unii îl duşmăneau în taină, pentru nimbul de lumină şi simpatie ce-l împrejmuià, eclipsând adese pe mulţi din ceice stau alături de el; alţii îl desconsiderau din principiu, ca pe un pierde-vară, care în loc de a-şi vedeà de aranjarea gospodăriei, viseză, şi la patruzeci de ani, la stele şi la lună...

Cei mai mulţi nu-l cunoşteau decât din auzite, din câteva vorbe prinse în discuţiile dela casină, dar aceste erau deajuns, ca cetind în jurnale vestea morţii, să-şi ia o mutră solemnă şi autoritară, declarând cu adâncă mâhnire cunoscuţilor, mai puţin pricopsiţi:

— E o mare pierdere, prietine, a fost unul dintre cei mai mari scriitori ai noştri!

* * *

Un anonim compară scriitorul cu viermele de mătasă.

Vermuşorul, ce abia se mişcă pe frunzele de frăgar, îşi mişcă în dreapta şi în stânga căpşorul, rozând hrana, în cercuri tot mai vizibile... Creşte încetul cu încetul, până ajunge mare, ridicându-şi tot mai sus capul şi hrănindu-se tot mai cu zor.

Pe urmă se retrage într'un ungher pregătindu-se pentru — muncă. Îşi deschide gura, dând drumul unui strălucitor fir de mătasă, ce pare a nu se mai sfârşì. Firicelele se înşiruesc tot mai luminoase, în vremece viermele dispare sub tortul lui. El nu mai există acum, căci a dispărut cu totul în învelişul, ce şi-l creiase singur.

Vine apoi omul, aruncă gogoaşa în apă ferbinte, ca să dapene firele aurile de mătasă. Larva e aruncată la o parte căci nu mai are lipsă nimeni de ea, ci numai de firicelele aurite, din cari se ţes atâtea broboade diafane, pe cari negustorii le vând cu bani scumpi femeilor frumoase.

Aşa îşi adună şi scriitorul magazinul de cunoştinţe, cetind tot ce-i cade în mână şi trecând lectura aceasta prin retorta neobosită a minţii lui. Pe urmă, când materialul înmagazinat cere înveşmântarea, el prinde condeiul .... şi firul de mătasă se dapănă tot

mai sigur şi mai strălucitor, ca să reverse atâta farmec şi frumseţă mai târziu, când scriitorul se va odihni deabinelea în groapa lui uitată.

* * *

Azi nu mai trăesc Mecenaţi, cari să asigure poeţilor un traiu, la adăpostul grijilor materiale.

Ocrotitoarele Muze s'au ascuns şi ele tot mai mult în desişul brădetului din Olimp, iar Pegas, năzdrăvanul şi zburdalnicul Pegas de altădată, pare a fi îmbătrânit şi el şi gurile rele spun, că ar fi înhămat la un tramvai.

Scriitorii s'au scoborît din înălţimea lor olimpică, la masa redacţională, scriind adese articole de comandă şi lucruri plictisitoare, în vremece sufletul lor sboară departe spre alte lumi, cu alte orizonturi.

Talentul a început a se comercializà şi el, ceeace e un mare bine pentru publicul cetitor, dar în aceeaş vreme o mare nenorocire pentru scriitor.

Şirele, peste cari cetitorul trece liniştit, punându-şi sugarea după masă, sunt scrise adese cu atâta căldură încât cetitorul nici nu-şi poate da seamă.

Tot ce agită mulţimea inconştie, se resfrânge în sufletul scriitorului, ca într'un sismograf nespus de sensibil. Căldura ce transpiră din şirele lui răzbate încetul cu încetul, în vremece sufletul lui se consumă ca o luminare, ce se mistue luminând.

Cetitorul primeşte de a gata hrana intelectuală, fără să-şi dea seamă de munca istovitoare prin cari au trecut rândurile, pe cari el le ceteşte cu atâta uşurinţă.

Câte lucruri se spun numai printre şire, pentru celce are simţul fin de a le distinge!

Câte lucruri nu se pot pune pe hârtie, căci sunt atâtea piedeci şi obezi — vizibile şi invizibile — cari îţi leagă braţul şi îţi zmulg condeiul din mână, chiar în o vreme când par'că o putere supra-pământeană îl poartă?

Şi câte nu se pot spune pentru o mie şi una de motive, căci *altul* e mediul în care se zbate scriitorul şi altă e lumea gândită de el!

El munceşte şi se zbate, ca un prizonier, observând cu mirare, cum toţi ceilalţi — cei mulţi şi proşti, cum credeà el, dar cari se adeveresc, dela o vreme, mai cuminţi ca el — îi iau binişor pe dinainte, strecorându-se în staluri tot mai favorabile, cu parale multe şi muncă puţină.

Dela o vreme i se pare, că toată vieaţa lui nu are nici un rost şi începe să dubiteze în sfânta lui chemare, ce îl amăgià aşa de dulce, cu atâtea făgăduinţi, în vremea tinereţelor.

E prea târziu acum, să se retragă.

Un glas de stentor îi cere cu inzistinţă:

— *Plata*, domnule!

Scriitorul se scotoceşte prin buzunare şi spune imposibil:

— N'am nimic!

Vedere din Adrianopol: O stradă turcească şi moşeele mohamedane. Căderea Adrianopolului a fost cea mai mare înfrângere a armatei turceşti în războiul balcanic şi odată cu predarea lui, războiul s'a încheiat repede, căci puterea de rezistenţă turcească odată cu aceasta s'a frânt. Adrianopolul de altcum a jucat mare rol în istoria Turcilor din cele mai vechi timpuri. Între 1360 până la 1453 a fost reşedinţa sultanilor şi în cursul veacurilor s'au dat nenumărate lupte împotriva lui.

Spectrul implacabil îl mângâie cu cinism:

— Se poate? Un scriitor de talia d-tale să n'aibă nimic de preţ? Uite, ai totuş ceva: *mintea*, mintea de aur, dă-mi-o mie şi suntem achitaţi!...

Scriitorul îi răspunde rece:

— Mintea?... Mintea mea de aur?... Poţi să o iei! Şi aşa îmi erà teamă, că o pierd... Nu ştiu, dacă n'am pierdut-o şi până acum...

Cântec

Mândră te-ai gătit cu flori
Primăvară fată
Și-ai venit de sărbători
Ca o Prea-curată.

Mi-ai adus din răsărit
Cântece și glume,
Sufletul mi l'ai răpit
De s'a dus în lume...

— Multe flori mai sunt pe munți
Multe pe câmpie,
Suflete cuminte fii,
Adu-mi-le mie,

Ca la toamnă 'n nopți pustii
Fără pic de stele
Să le-avem să ne jucăm
Suflete cu ele!...

Z. BARSAN

FOC!

GEORGES d'ESPARBÉS

Rablot erà un fost acrobat și luptător de bâlciu, pe care revoluția îl incorporase într'un batailon de voluntari.

Pe vremea aceea se mureà iute. Lipsurile din rândul statului major îl făcură să se înalțe, în doi ani, la gradul de general în șef.

Rablot cam șchiopătà de un picior, rănit la pulpă de un glonț care nu putuse fi extras. Dar el glumeà bucuros pe tema aceasta.

„Un soldat, ziceà el, trebue să fi primit cel puțin șapte răni; cu intrarea gloanțelor, intră și Republica sub pele".

Avant-garda sa intră în Farbach în zorile zilei de 14 Septemvrie. Ea fu salutată cu șrapnele.

„Bun", făcù el.

Văzându-se descoperit, el își mască trupele în dosul unor brazi mărginind o prăpastie. Trei generali veniră la poruncă. Se chibzuiră.

„Poziția nu e cu putință", zise Rablot.

Altă idee n'aveà.

„Într'adevăr", adăugă un comandant, „aceste redute dușmane sunt bine apărate.

— Trebue să batem în retragere.

— Recunoașterea ne va servì, de altfel. Ne vom întoarce mai târziu".

Rablot aprobà cu capul luì cel gras.

„Da... Ar fi primejdios să împingem la atac. Retranșamentele nu se pot abordà cum abordează convenționalii tribuna. Ne-ar ucide inutil. Trebue să ne retragem".

Erà deja pe șea și se pregăteà să ordone retragerea, când se auzì un glas:

„Salut, fraternitate!

— Domnule *de* Camper", zise Rablot, „cu ce te-am puteà servì?"

Căpitanul de Camper se oprì în fața șefului său.

De patru luni, acest ofițer de stat major taciturn urmà diviziunea. Cine-l vedeà pe Rablot îl zăreà și pe de Camper.

Bătrânul soldat pentru care bătălia nu erà decât o luptă cu sabia, șarjà imposibil și ar fi fost ucis de douăzeci de ori până acum, dacă tânărul său aghiotant nu ar fi chemat victoria într'ajutor.

În rânduri, pentru a năpustì soldații în foc, nu aveà decât să se șoptească: „Asta e o idee de a lui Camper" sau: „Camper crede că vom învinge". Omul acesta țineà biruința în mână. Trupele îl iubeau cu o dragoste insensibilă și supusă, așa cum asediații își iubeau citadela și năvălitorii tranșeele lor.

Rablot, cu instinctul lui de om simplu, pricepuse numai decât sufletul lui Camper și nu îl lăudà niciodată pe ofițer de teamă să nu-i fie luat.

Așa că, dela începutul campaniei, înainte de a troznì împușcăturile, ei se întâlneau departe de trupe și aplecați pe caii lor, șopteau:

„Ai auzit?

— Da.

— Ce măgari, cei din statul meu major!, mormăì Rablot; sunt vecinic de părerea mea: „Dacă vrei retragerea, generale, ei bine, s'o ștergem repede!" Nici unul nu îndrăznește să discute, de vremece tu...

— De vremece eu, generale, vin să-ți spun că nu ai dreptate".

Rablot își scutură părul aspru ce cădeà pe fața-i palidă. Ochii lui se tulburară.

„N'am dreptate? Și de ce? Nu cunoști oare forfețe aliaților?

— Trebue să sfârșim! Cucerirea tânjește".

Fostul luptător își înălță capul.

El își privì aghiotantul până în fundul sufletului. Ex-aristocratul învățase războiul prin cărți. Erà strategia personificată. Poate că aveà el dreptate.

„Atunci, spune repede. Nu trebue să perdem nici un minut".

Crispat de sus până jos, de Camper își strânse pumnii. Acesta erà felul său de a gândì.

„Să divizăm massele.

— Bine.

— S'o pornim pe cea dintâi asupra Schachburgului, străbătând vălceaua din Blumenthal.

— Bine.

— Coloana din centru s'o dăm generalului Freytag, care va urcà dealul îndreptându-se către oraș.

— Bine.

— Generalul Lequoy va ocolì către stânga.

— Bine. Asta e tot.

— Asta e tot".

Rablot dete pinteni calului și dispărù în pădure. Peste puțin răsună un sunet de arme: soldații se strecurau pe sub frunze.

Ofensiva reîncepeà.

*

Înainte!

Cele trei coloane republicane întrară în foc. Cea din stânga se oprì un moment sub furtuna artileriei prusiene, nimerì în vălceaua adâncă din Steingrund și fu silită să se unească cu coloana din centru. Celelalte două, împinse de reg. 14 de dragoni și de al 9-lea de vânători, erau tocmai să intre în pas de șarjă în oraș și să-l ocupe, când, deodată, batalioanele din Kalkstein, disimulate la stânga, și brigada prințului de Baden, apăsând la dreapta, le luară de-a-curmezișul și se năpustiră asupra lor.

„Ce zici de asta, domnule de Camper? Ar fi trebuit să-ți păstrezi sfatul pentru tine".

Rablot nu putuse să vadă decât cele ce se petreceau în fața sa, sub zidurile Virmasensului. La aspectul acestui foc încrucișat, el intră în furie:

„Vezi bine că aveam dreptate! Trebue să ne retragem!"

Dar la spatele său, de Camper murmură, palid ca un mort:

„Forțează centrul.

— Du-te la dracu! Dacă te-aș ascultà ne-ar ucide pe toți!

— Și apoi? Gândește-te, generale. O retragere cu coastele debordete ar fi un dezastru. Înaintează".

Rablot îl privì din nou pe de Camper.

„Înaintează", mai spuse aghiotantul.

Capul greoi al generalului se înălță în mijlocul gloanțelor, teribil și se împurpură la focul inimicului. Apoi Rablot întrebă încetișor:

„Ian ascultă: pricepi tu ceva din învălmășeala asta?

— Adineaura, am comis o greșeală sfătuindu-te să iei ofensiva, dar dispozițiunile terenului și al trupelor nu ne permit să ne retragem. Dă porunca să se meargă înainte. Te voi aștepta aci.

— De ce nu vii și tu?"

O tristeță mare se pogorî pe ofițer. El răspunse:

„Pentrucă nu mai am dreptul să te escortez.

— Poate că ai dreptate", zise generalul.

Înțelesese gândul funebru al aghiotantului său și îi aprobà sinuciderea.

„Adio!"

Cum plecă un glonte îi smulse chipiul de pe cap.

„Uite, Camper, îți salut funerariile", zise Rablot.

Nu mai avù vreme să izbucnească în râs. Calul lui făcù o săritură fulgerătoare și intră în rândurile inimice.

Regimentele se năpustiră în urma galopului său.

*

Eră cea din urmă sforțare. Rablot își oprì calul în fața tunurilor, la douăzeci de pași, în picioare în scări, cu ochiul lacom... O baterie se descărcă, dar nu-l nimerì; coloanele însă, rărite de foc, începură să se retrogă încetișor.

Vălcele prin cari treceau mergeau strâmtorându-se către Virmasens, așa că le erà cu neputință să se desfășoare.

De Camper, ca un om logic ce erà, ar fi trebuit să prevadă acest lucru. Greșeala erà a lui. Prins de ameteală la această idee, generalul se asvârlì deasupra fugarilor ca o bombă. Delirà:

„Micuților! Micuților! Copiii mei! Soldații mei! Dar ce faceți oare, mii de bombe? Înainte, spre Prusia, înainte! Înainte pentru Republică!

Își întoarse calul. Dar în vremece încercà să rupă rândurile fugare și să le arunce asupra dușmanului oamenii se îngrămădiră în juru-i și îl împiedecau să înainteze, într'un vălmășag de chemări nebune.

„Neam de câni! Mueri spurcate!, răgnea atletul. Mueri fricoase și nervoase! Mii de zei!, o să vedeți voi acuma. Hei, tu di colo, sergent, trece-mi pușca ta!?

Un om îi svârlì gâfâind pușca și cartușiera sa.

Atunci, din înălțimea șelei, generalul începù să tragă asupra fugarilor. Rândurile lor îl împingeau înapoi. Erà o fugă plină de teroare.

Gloanțele izbeau în mulțime, la întâmplare. Un om căderà, apoi un altul, și fuga aceasta se apropià așa de mult de general încât erà nevoit să-și sprijinească patul puștii de ghenunchi și să tragă așa.

„Neam laș!... Urlà el. O să vă dau ei drepturile omului! Dar cu datoriile voastre, ce faceți?... Datoria de a murì pentru Republică, unde ați lăsat-o? Măgari!, porci!, poltraiu!, iată... și iată... ca să vă învăț cum să fugiți!"

Și pușca lui trozneà mereu.

„Ține, toboșarule, să-ți fie de leac! Cine mai vreà? Am încă trezeci de cartușe! Ține... și tu... și tu... (descărcăturile se precipitau). Ține și tu, căprar... n'ai să mai fugì de acum.

Încurând rămase singur.

Apoi, privindu-și ultimii soldați cum dispăreau în depărtare, Rablot se așeză trist peste cadavre.

*

În clipa aceea, la Hornbach, de Camper încunjurat de fugari, arătă patru oameni și un sergent, atingându-i cu degetul pe piept. El le zise:

— Luați-vă armele. Urmați-mă.

Erau patru soldați bătrâni și bărboși. Când ajunse în dreptul unui gard, departe de trupe, le porunci să șeadă în iarbă; iar el, în picioare în fața lor, le spuse, cu călcâile apropiate, cu aerul umil:

— Mă cheamă Jean-François de Camper. Sunt căpitan-aghiotant al lui Rablot, general în șef al corpului din Vosgi. Am săvârșit în viața mea câteva acțiuni glorioase pentru cari națiunea m'a răsplătit, dar azi dimineață m'am făcut vinovat de o greșală.

Soldaţii nu-i răspunseră nimic.

— În loc de a sfătui retragerea, am provocat reluarea şi continuarea luptei. Sunt pricina unui dezastru.

Neliniştit, sergentul rostì:

— Nu noi, căpitane, suntem în drept de a te ascultà. Ar trebuì să spui aceasta reprezentanţilor.

— V'am ales, zise ofiţerul, ca să fiţi consiliul meu de războiu.

Cu un zbucnet, cei patru soldaţi săriră în picioare. Unul din ei zise tremurând:

— Eu mă duc.

Toată lumea iubeà pe de Camper.

— Staţi pe loc; eu sunt căpitanul vostru.

— Ei bine, trebuià să cauţi moartea în luptă.

— Imposibil! Nu meritam moartea în faţa inimicului.

De Camper îl înhaţă pe sergent de guler şi comandă:

— *La dreapta. Aliniaţi-vă!*

Vocea aceasta doinitoare îi învinse pe soldaţi. Ei se supuseră.

— *Incărcaţi armele!*

Soldaţii luară cartuşe, le goliră cu dinţii, în vremece ofiţerul, la zece metri îi priveà cum turnară pulberea în ţevi, cum aşezară fitilul, traseră cocoşul, cum îşi trecură arma în mâna stângă...

Grăbit, el strigă:

— *La ochi!*

Fără nici un gând, soldaţii îl ochiră.

— *Foc!*

Puştile bubuiră. Dar în mijlocul fumului, de Camper rămase în picioare. O şuviţă de păr îi ardeà încă. Cruţat de gloanţe, i se păreà că o mână îl trăgeà din prăpastie. Cu toate acestea voià să moară.

— Aşa mă ascultaţi?

El puse mâna pe un pistol:

— Dacă nu cad nici de data asta, spulber creerii sergentului!

Pentru a doua oară ofiţerul îşi alipì călcâiele unul de altul şi, în vremece soldaţii îşi reîncărcau armele:

— Cum nici un reprezentant, zise el, n'a prevăzut soartea mea, şi cum nu există nici o lege pentru a mă pedepsì, voi stabilì eu una...

Vocea căpitanului, liniştită şi glacială, secundă fiecare cuvânt:

— *Anexă la regulament: Şeful care, prin greşala sa, va fi pricinuit distrugerea trupei pe care i-a încredinţat-o Republica, va fi trecut prin arme.*

De Camper înaintă sânul stâng:

— *Foc!*

De data asta căzù, cu inima fărămiţată.

Trad. de *Adrian Corbul.*

Cu dorul...

Sfielnic peste plopi, departe
Se urcă neguri de argint...
Şi iarăş doruri fermecate
Mă culcă 'n dragul lor alint.

...Stau ore 'ntregi aici, sub geamuri
Cu fruntea 'nmormântată 'n flori,
Când pe de-asupra 'n şiruri albe
Trec rânduri-rânduri de cocori...

Mă uit în urma lor cu jale,
Duios privesc apoi pe drum —
...Aştept ceva din depărtare,
De-atâta vreme-aştept acum...

...Stau ore 'ntregi aşa, sub geamuri,
Abia adorm şi mă deştept,
Aştept ceva din depărtare
Şi nici eu nu 'nţeleg ce-aştept!

T. MURĂŞANU

FLOAREA BETULIEI

ROMAN DIN EPOCA ASIRO-BABILONIANĂ

DE: STEFAN LÁZÁR. — 24 —

TRAD. AUTORIZATĂ DE: ALEXANDRU CIURA

XXXIV.

Cântecul vulturului şi al porumbului.

Iudita se ridică din scaunul de aur şi făcù semn harfistelor, să se apropie, căci le chemase de mai înainte în cortul ei şi le pregătise pentru acest cântec.

Harfistele se apropiară, douăsprezece la număr, şi se opriră la spatele Iuditei.

Holofern murmură:

— Ce sân are! Femeia aceasta preţuieşte o lume întreagă!

Ea se închină ridicându-şi degetul ei gingaş.

Şi harfele cu şapte coarde începură preludiul.

Deodată răzbătù un glas fermecat de alt adânc, moale, de o dulceaţă inexprimabilă, ca un suspin; ca şi când ar fi fost un şopot al vânturilor Genezaretului:

S'a ridicat vulturul negru...

Harfele acompaniau glasul minunat, tânguindu-se:

Din depărtări mari,
S'a coborît vulturul negru
Din culmea Babilonului.
A zburat fără să se oprească
Peste multe lumi,
Şi s'a oprit sub Dotain
Fâlfăind din aripi!

Corul harfistelor continuă ca un psalm de înmormântare:

Vai ţie, Dotain,
Fortăreaţa Betuliei!
A venit vulturul, vulturul negru
A venit la marele ospăţ de sânge...

Apoi:

S'a coborît sub Dotain,
Cu gândul să se urce iarăş.
Aripa lui acopereà totul,
Pământul erà posomorât.
Privì spre culmi
Ţipând de bucurie
Şi un porumb alb ca zăpada
Il priveà de sus cu inima zvâcnitoare.

Harfele cântară refrenul:

Vai ţie, Dotain,
Fortăreaţa Betuliei!
Porumbul alb, porumbul alb
Priveşte la vulturul negru...

Iudita suspină, şi în suspinul ei erà concentrată toată patima dragostei.

Şi îl privì până ce odată
I se tulburà inima.
Şi mânat de dragostea oarbă
Îşi părăsì cuibul.
A zburat la vultur
Gângurind şi plângând,
Ca să-l cheme în cuibul lui
La fericita nuntă a dragostii...

Corul harfistelor cântă refrenul cu o solemnitate maiestatică. Cântarea se aseamănà cu o melodramă divină:

Vai ţie, Dotain,
Fortăreaţa Betuliei!
Porumbul alb te-a tradat
Şi vulturul se pregăteşte pentru nunta de sânge,

Faţa Iuditei exprimà mâhnire adâncă, glasul îi tremurà de durere:

...S'a ridicat vulturul negru
Din depărtări mari,
S'a coborît vulturul negru
Din culmea Babilonului
Şi s'a oprit încurând
Fâlfâind din aripi! —
Şi porumbul cel alb
A perit de dorul lui...

Corul se tânguià şi el, ca şi când ar fi redat, în coardele harfei, suferinţa tuturor femeilor din lume:

Vai ţie, Dotain,
Cetatea Betuliei!
Bietule porum alb
Pentru ce nu ţi-ai astâmpărat bătăile inimii!

Corul se retrase şi în liniştea ce urmă, Iudita se apropie de Holofern, cu capul plecat, cu ochii plini de lacrimi. Cântecul artistic îi vrăjise pe toţi. Holofern, răzimat în coate, privià cu ochi aiuriţi, agonia asfinţitului.

Şi şoptì, ca în vis:

— A pornit vulturul... Vai ţie, Dotain... Porumbul îndrăgostit a venit la vultur. L'a chemat în cuibul lui şi vulturul...

Se trezì din reverii, prinse mâna Iuditei, sărutându-i ochii înlăcrimaţi:

— Porumb al dragostii, fi liniştită, eu nu te voiu părăsì niciodată...

— O, Holofern...

Urmă o tăcere înduioşătoare şi ochii lui Bilbo scânteiau de mânie.

Amurgul se înveşmântă în lumină portocalie, apoi roşie ca purpura. Lumina se resfrângeà asupra lui Holofern, care murmurà încet, privind spre imenzităţile bolţii:

— Şi s'a coborît din culmea Dotainului... şi vulturul s'a dus departe... Aripile lui uriaşe mătură pământul şi cerul, mările se cutremură şi el se coboară în ţara lui, biruitor, încărcat de mărire...

Vorbià mai respicat, trezindu-se pe o clipă din beţia lui adâncă.

— Căci în depărtările lumii a întâlnit cea mai aprinsă inimă de femee...

Un zimbet fericit trecù pe faţa lui crispată:

— A întâlnit-o şi-o va luà cu sine, căci e cea mai drăguţă fiinţă din lume...

Bilbo sărì înfuriat, tremurând şi făcù semn, să tacă harfistele, cari întovărăşiau cuvintele lui Holofern, căci el aveà de gând să vorbească!

Thartan zise:

— Cară-te, nebunule, dacă ţi-e dragă vieaţa.

Dar Bilbo sărì în faţa lui Holofern, strigându-i în batjocură:

— E ciudat când vulturul sărută un porumb! Dar e mai ciudat, când porumbul cel slab birueşte asupra vulturului puternic, cu un zimbet, şi îi ia vieaţa...

Iudita se cutremură, îngălbenì şi îi zise lui Holofern:

— Puternice stăpâne, ce vorbeşte omul acesta?

Holofern râse răguşit. Beţia ii împurpurase faţa.

— Zici *om*? Iudito, acesta nu e om... *Omul* se începe cu Holofern...

Glasul i se întunecă:

— Cară-te, Bilbo, azi eşti prost...

Nebunul izbucnì, cu buzele crispate:

— Femeea asta...

Arătă spre Iudita, tremurând de furie.

— Femeea asta... ţi-o spun, pe mormântul tatălui meu...

— Cară-te *dinainte-mi*... flecarule! — strigă Holofern. — Mânia mea doarme acum, n'o deşteptà!...

— Du-te acum... — îi strigară cu toţii.

Dar Bilbo rămase acolo, ţintuind, cu privirea lui aprinsă, pe Iudita. Îşi puse mânile în şolduri şi îl râse pe Holofern în faţă:

— Cui porunceşti dumneata? Sunt mai mare domn ca tine! Sunt aşa de puternic, priveşte, comandanţii aceştia au îngălbinit cu toţii... şi eu îmi bat joc de mânia ta...

Se dete la o parte, căci Holofern puse mâna pe sabie.

— Te despic în două!

Nebunul se dete peste cap şi începù să se strâmbe, încât cu toţii începură să râdă cu hohot.

Mai strigă din uşa cortului:

— Ascultă, Holofern! Ai fi mai viteaz, dacă ţi-ai retezà singur capul...

O luă la fugă. Holofern strigă vesel:

— Vagao, umple cupele, azi sunt vesel, să bem domnilor. Să bea tabăra întreagă, căci îţi spun pe Sin, zeul strălucit al Lunei, ce se ridică acum pe cer, că femeea aceasta frumoasă, va fi azi a mea!...

Strigară cu toţii, ridicând cupele:

— Trăiască Holofern! Trăiască cea mai frumoasă femee din lume!

Şi în vreme ce cupele se ciocneau, poporul năcăjit al Betuliei, se adună la sfat în sinagogă...

— urmează —

Onoraţii noştri abonaţi sunt rugaţi, ca să binevoiască a ne trimite urgent abonamentul pentru al doilea semestru. Abonaţilor, cari plătesc abonamentul pe jumătate de an în loc de 6 coroane, cu cor. 7·50, le trimitem, ca premii, două cărţi din următoarele:

I. Agârbiceanu: Schiţe şi povestiri . cor. 2·—
Al. Ciura: Amintiri . . . . cor. 1·60
V. Eftimiu: Poemele singurătăţii . cor. 2·—
L. Rebreanu: Frământări . . . cor. 1·50
S. Bornemisa: Almanahul scriitorilor cor. 1·60

Scrisori dela Redacţie

MANUSCRISELE NU SE RETRIMIT

D. Aşteptăm dela dvoastră un progres oare care şi deaceea nu vă publicăm de-acum decât lucruri, ce ni se vor părea din ce în ce mai bune. Cele trimise acum nu sunt cu nimic mai reuşite ca cele dinainte.

A. Între versurile singuratice nu puneţi legătura necesară şi stricaţi astfel întreagă compoziţia poeziei, care perde şi din spontanaitate şi din fluiditate foarte mult prin neglijenţa aceasta, pe care nu putem s'o numim altfel. Aceasta de altcum e o greşală peste care în anumite cazuri se poate trece cu vederea, dar nu credem să vă facem nici un serviciu, făcând asemenea şi noi. De pildă în strofa aceasta:

Glas de doină 'nviie zarea
Fluer scump şi fermecat
Şi de-un cântec lin tresare
Şi doineşte 'ntregul sat...

nu se vede nici o legătură între rândul întâi şi al doilea, apoi între al doilea şi cele următoare. Adecă cine, ori ce înviie zarea? Glasul de doină, ori fluerul? Versul acesta de fapt îngreunează înţelesul şi pare pus la locul lui numai ca să servească de rimă versului din urmă, căci în colo nu are nici un rost. Rândul întâi „glas de doină 'nviie zarea" spune tot ce vreà să spună al doilea. Cu puţină băgare de seamă ai fi putut observà lucrul acesta şi puteai să-l eviţi, schimbând frazele, de pildă astfel:

Glas de doină 'nviie zarea
Şi de fluer fermecat
Lin tresare şi doineşte
Pe 'serate 'ntregul sat...

Am observat de multe ori la dta greşeli de acestea, — pentru cari de-atâtea ori nu v'am publicat versurile — şi de aceea am ţinut să vă atragem luarea aminte asupra lor, că cel puţin în viitor să le evitaţi. Scrieţi *limpede* şi corect, chiar cu riziculde-a perde din sonoritatea versului şi atunci — ne putem înţelege.

T. S. Nu vedem nici un progres nici în aceasta din urmă. Stilul e sec şi fără nici un colorit, iar subiectul neinteresant. Într'adevăr crezi dta, că povestirea aceasta poate legà interesul cetitorului nostru, care caută lucruri emoţionante, când ne spui cum un tânăr maturizant reîntorcându-se acasă, şi-aduce aminte cum căzuse dintr'un arbore şi îşi scrintise piciorul. Tânărul acesta la reîntoarcerea sa în sat, oare numai de astfel de emoţii să fi fost cuprins, de fapt? Dacă da, atunci lasă-l în pace, căci lucrul acesta aşa de puţin interesează publicul cetitor.

Un tânăr advocat

cu cancelarie într'o comună mare, aproape de oraş, caută pe calea aceasta cunoştinţa unei domnişoare inteligente, frumoasă, cu zestre potrivită. Reflectantele să-şi trimită fotografia adm. „Cosinzeana", care le va transpune la locul lor. Fotografiile se vor retrimite la timpul său. 2–2

RECLAME şi ANUNŢURI
se primesc la administraţia revistei „Cosinzeana"
CU PREŢURI MODERATE

„Librăria Naţională" S. Bornemisa

Orăştie—Szászváros

Cele mai noui cărţi literare!

Dragoslav: Volintirii, nuvele, cor. 1·80
A. Lupeanu: De vorbă cu sătenii . . . . . „ 0·70
Culina: Carte de bucate . . „ 3·—
Catina: Proba cucerirei Silistrei . . . . . „ 2·—
Dr. Grünfeld: Viaţa sexuală „ 1·—
Dr. Sterian: Cum putem mări cantitatea de viaţă . . „ 1·50
Achimescu: Nuvele alese . . „ 1·—
Demetriad: Visul lui Ali . . „ 2·—
E. Farago: Copiilor . . . . „ 1·25
Demetrescu: Începuturile omenirii . . . . . „ 0·50
A. Cazaban: Între femeie şi pisică, nuvele . . . . „ 1·50
E. Lovinescu: Aripa morţii, roman . . . . . „ 1·80
N. Beldiceanu: Chilia dragostei, nuvele . . . . „ 1·50
V. Eftimiu: Cocoşul negru . „ 2·50
Wells: Primii oameni în lună „ 0·80
Locusteanu: Cincizeci figuri contimporane . . . . „ 2·50
Apostolescu: Istoria literaturii moderne . . . . . „ 0·20
Ion Agârbicean: Schiţe şi povestiri . . . . . „ 2·—

Cele mai noui cărţi literare!

Pentru porto să se trimită deosebit 20 bani de-o carte. Comandele se esecută cu cea mai mare promptitudine. Librăria e provăzută cu un bogat depozit de cărţi literare, şi la dorinţă procură şi cărţi cari îi lipsesc. Mai are mare depozit şi de hârtie de cancelarie şi pentru scrisori, cerneală şi recvizite şcolare. Cereţi catalogul gratis şi franco.

EDITURA: „LIBRARIEI NAŢIONALE" S. BORNEMISA „TIPOGRAFIA NOUĂ" I. MOŢA, ORĂŞTIE